

VOGELS IN DEN WINTER.

Met elk wat wils had ik ze van den winter gelokt op 'n kozijn van 't huiskamerraam: boekweitegort en brood voor de musschen, roggekorrels voor de vinken, gepelde hazelnoot als lokaas voor meezen en stukjes appel, de lekkernij van merels.

Eerst dorsten ze niet, fladderden ze maar kleine eindjes van honk en bleven ze steeds nog maar schuw; ze zaten heel begeerig te kijken naar al 't uitgespreide heerlijks. Dicht bijeen geschoold, bol in de veertjes, zich verzettend tegen venijnig kouden wind, wat beschut voor regengespetter, zaten ze in den kop van 'n drie meter verwijderden beukenheg, tusschen dicht takjesgewriemel in de warrig-ruige omkroezeling van 't dorre beukenloof. Toen eindelijk vrieskou den grond verhardde, ze niets meer vinden konden en honger hen begon te plagen, werden ze al spoedig wat brutaler, kwamen ze vlakbij gefladderd. De musschen verschrinkt, met uitgerekte nekken, terrein verkennend, probeerden eerst. Vlug 't allergrootste stuk brood weggepikt en in de heg opgepeuzeld, voor zoover 't hun door minder brutaaltjes wel gegund werd. Toen kwam 'n meezenpaartje, altijd gezellig bijeen. Levendig, kittig met hun donkere kopjes, waar de oogen, soms met 'n winter zonnestraaltje door-glands, als zwarte juweeltjes in schitterden. Met één vlieg-zwaai zaten ze vlak voor hun buit en kon je ze zoo een oogenblik goed waarnemen in hun blauw-geel-groen, strak omvat pakje, waar geen oneffen pluimpje uit opstak. In triomf, onder 't uitstooten van 'n gepieper als van 'n heel ordinair kindertrompetje, waren ze vlug opgevlogen met den veroverden hazelnoot; dan zag je ze zoo echt lekker smullen en zaten ze zich blijkbaar te goed te doen; met een pootje hielden ze stevig den noot tegen 'n takje geklemd om flink steun te hebben met inpikken. Toen ze eenmaal wat durf hadden, kwamen ze elk oogenblik terug, dan het mannetje, dan 't vrouwtje weer, bleven ze af en aanvliegen. Tot schrik van de musschen scharrelden er ook een paar merels rond, die bleven meer op den grond, schritselden tusschen afgevallen heggebladeren. Ze hadden de appelstukjes wel in 't zicht, hun geelomrandde kraaloogen gluurden in de vlucht zoo van ter zijde, maar ze dorsten toch niet, bleven maar in de laagte tippelen, met hun eigenaardige gang: vijf, zes driftige korte pasjes, en dan op eens pal staan; of ze van schrik verlamd waren. Eerst toen de sneeuw dik lag waagden ze 't, hun stukjes appel weg te halen ze namen ze mee, heel ver, weg uit 't oog. Twee vinkenparen waren er ook tusschen, ze hadden heel wat drukte, om de verzakte roggekorrels uit de sneeuw te peuteren. Ze zetten zoo trotsch en fier die gebombeerde steenroode borstjes vooruit, als ze de musschen verjoegen, of heel 't terrein daar, hun eigendom was. 't Bleef zoo langzamerhand 'n voortdurend gefladder en 'n levendig gepiep om en bij dat venster, waar iedereen schik in kreeg.

'k Had 't al zien dwalen, zoo zielig altijd alleen, 't aardige roodborstje, angstig wat verkropen, dadelijk uit 't veld geslagen door vinken en meeren met hun druk gedoe. 't Was nog 'n oude kennis van 't vorig jaar en 'k vergeet die kennis-making nooit. Toen 'k uit donkere kamer blinden openwierp en den tuin zich in ijselwit vertoonde, daalde in die koude, doode kristallig witte pluimversiering dat vogeltje, gloed-bont als 'n oranje-rood vlammetje.

Als 't wat stil was geworden, zoo tegen 't donker, kwam 't heel niet schuw, stond 't op die naaldfijne poodjes, vragend naar binnen te gluren met hier en daar 'n verplukt veertje; als 'n kleine bedelaar waar je zoo'n meelij mee had. 't Kreeg altijd appartjes en dat wist 't. Tweemaal toen 't raam openstond is 't naar binnen gewipt en wat rondgefladderd,

op 'n stoelleuning; op 'n vaasrand gerust en weer kalmweg naar buiten gevlogen.

En nu is 't al Februari geworden, met warm-koesterende zonneshijn en zilverblauwe lucht. Gisteren voor 't eerst hoorde 'k weer 't vroolijk gekwetter van spreeuwen; in de kale boomtoppen zaten ze lustig met de vleugeltjes te slaan. En van morgen ritselde als 'n kleine muis 't winterkoninkje door 't heggeloof. Opeens kwam 't flink te voorschijn met 't staartje recht omhoog en de vleugeltjes met koket uitstekende tipjes onder 't borstje uit, zong 't ineens 'n heerlijk schaterend jubellied.

Aardige bonte fladderaars, kleine kwinkeleerders! Ze hebben wat leven en kleur in 'n eentonigen buitenwinter gebracht!

MARIE GIJSEN.

Nieuwe plantensoorten en nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten in 1909.

Als nieuwe soorten ontving ik in dit jaar *Erysimum austriacum* D. C. en *Asperula orientalis* Boiss. et Hohen., beide bij Amsterdam gevonden door den jongenheer M. Pinkhof.

Als nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten heb ik te vermelden: *Lycopodium annotinum* bij Wouw, A. P. v. d. Briel; *Gagea spathacea* bij Peize, R. de Boer en H. Kooi; *Hordeum jubatum* bij Amsterdam, M. Pinkhof; *Beta maritima* bij Amsterdam, dez.; *Adonis aestivalis* bij Amsterdam, dez.; *Delphinium orientale* bij Amsterdam, dez.; *Glaucium corniculatum* c. *phoeniceum* bij Amsterdam, dez.; *Eruca sativa* bij Amsterdam, L. Dorsman; *Chorispora tenella* bij Deventer, A. Timens; *Rapistrum perenne* bij Egmond a/Zee, P. W. de Lange; *Helianthemum guttatum* in de Berger duinen, Mej. M. J. de Verwer; *Impatiens parviflora* bij Arnhem, J. L. Maris; *Clarkia pulchella* bij Arnhem, J. P. J. W. Kusters; *Medicago intertexta* var. *echinus* bij Amsterdam, L. Dorsman; *Trifolium resupinatum* bij Amsterdam, M. Pinkhof; *Lathyrus sativus* bij Rijswijk (G.), B. J. van Wagenveld; *Heliotropium europaeum* (1908) bij Amsterdam, M. Pinkhof; *Anchusa ochroleuca* bij Amsterdam, dez.; *Lamium maculatum* met de witte streep op de bladen bij Putten en Zeist, L. H. van Berk en J. C. Cornelis; *Dracocephalus parviflorus* bij Amsterdam, M. Pinkhof; *Plantago Lagopus* bij Amsterdam, dez.; *Asperula arvensis* bij Deventer, A. Timens; *Galium parisiense* b. *leiocarpum* bij Amsterdam, M. Pinkhof en *Crepis setosa* bij Amsterdam, dez.

H. HEUKELS.

Literatuuroverzicht.

»Alle Dinge der Natur sind richtig, wenn ihr an den Dingen zu lehren versteht.« Bölsche,
»Auf dem Menschenstern.«

Pflanzenpsychologie, als Arbeitshypothese der Pflanzenphysiologie von R. H. Francé, Stuttgart 1909, is een zeer interessant boekje (4°; ruim 100 blz.) dat natuurlijk aanleiding geeft tot afbrekende en waardeerende critiek, al naarmate de criticus tot de eene of tot de andere richting behoort. Potonié in de Naturw. Wochenschrift is er slecht over te spreken, evenals hij wel eens wat meer heeft af te dingen op wat Francé schrijft. Ik heb de verhandeling met groot genoegen gelezen, daar zij ons weer verschillende nieuwe gezichtspunten geeft, en m. i. weten we er nog te weinig definitiefs van, om beslist partij te kiezen »voor« of »tegen« deze werkmethode.

»British Birds« is een aantrekkelijke titel voor een Nederlander omdat onze Ornithologie zeer overeenstemt »im grossen und ganzen« met de Engelsche. Zoodoende is mij steeds een zeer aantrekkelijk boek geweest een werk uit 1862 van bovengenoemden titel, geschreven door *Rev. Johns.*, maar niet zoozeer om den text, want uit de verbazende groote hoeveelheid van dergelijke Engelsche werken (over wier deugdelijkheid een leek het beste doet »A dictionary of Birds« from *Alfred Newton* p. 1—120 te raadplegen, voor zoover het boeken zijn, die niet verder dan 1896 loopen) zijn er verscheidene, die voor 't zelfde geld meer geven; maar om de eenig mooie, in dit genre m. i. moeielijk te overtreffen illustraties (bij elke species) van den beroemden dieren-tekenaar *Wolf* (voor bewonderaars van dierschielders maak ik attent op het mooie boek »The life of Joseph Wolf, animal painter« by *Patmer*; illustrated; London Longmans, Green and Co. 1895 f 6,50). Nu echter wordt dit werk in 1909 opnieuw uitgegeven met illustraties van heel wat minder waarde, zoodat m. i. thans geen voorname plaats meer in zal nemen.

In »The National Geographic Magazine«, uitgegeven door »The National Geogr. Soc.« te Washington, is No. 7 van 1906, en No. 6 van 1908 geheel gewijd aan dierenphotographie. ¹⁾ Beide afleveringen zijn gevuld met opnamen door *George Shiras*; iedere aflevering heeft 72 schitterende opnamen van het wilde dierenleven uit Amerika (voornamelijk zoogdieren en vogels). Elke aflevering kost 25 Amer. cents.

De »Aquila« van 1908 (Budapest) gaf een mooie verhandeling over de beroemde reigerkolonies, zooals die thans nog in Hongarije zijn, (met 10 photo's) en een over de vogelwereld van het groote rietveld in Ujvidék (met 9 photo's) en een over photographieervaringen met arenden en gieren in de Karpathen (met 4 photo's).

De overal bekende *Souvenirs entomologiques* van *J. Fabre* zijn te Stuttgart bij *Frankh* in 't Duitsch uitgegeven onder den titel »*Bilder aus der Insektenwelt.*« De eerste serie, voor 2¼ Mark zeer netjes uitgegeven, was reeds een tijd geleden uitgekomen; nog voor eind December verwacht ik volgens zeggen van den uitgever zelf, het tweede deel. Ik kan natuurliebbers deze lectuur zeer aanbevelen, en daar ze nu zeer goedkoop is (ik meen dat de Fransche uitgave duurder is) hoeft niemand voor de onkosten terug te schrikken.

Een paar maanden geleden is er een zeer geanimeerde Deutsche natuurwetenschappelijke Vereeniging opgericht onder den titel van »*Deutsche Naturwissenschaftliche Gesellschaft*«, met een tot nog toe zeer lezenswaard, geillustreerd 14-daags orgaan (redacteur *Francé*) getiteld »*Natur*«. Het lidmaatschap kost 6 Mark en daarvoor krijgt men het blad gratis, en boven 5 natuurwetensch. boekjes (van 't soort van de Kosmosdeeltjes). Het eerste is reeds verschenen en is een prettige beschrijving van »die Natur in den Alpen« door *Francé* met talrijke afb. naar photo's en tekeningen. Tirol wordt vooral besproken, en daar ik de Tiroler Alpen ken, viel mij de pakkende behandeling zeer op. Aan 't blad werken een lange rij van bekende Deutsche Professoren mee. Voorzitter van de Vereeniging is *Dr. Wilser* te Heidelberg.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

(Het vorige overzicht heeft 2 storende drukfouten n.l. C. v. Huruh inplaats van v. Unruh, en Lohotowsky voor Sokolowsky).

Wilde Zwanen.

Donderdag 11 November l.l. waren wij hier op jacht, toen onze aandacht afgeleid werd door een vreemdsoortig geluid, dat boven uit de lucht kwam. Bij nader onderzoek trok er over ons heen, in de richting van Rotterdam naar Oostvoorne, een reusachtige troep wilde zwanen, in den vorm van een groote en daar vlak achter een kleine V. Daar zij eerst regelmatig vlogen, telden wij er al spoedig een 70 (naar schatting misschien wel 100), doch bij het opkomen van een zware regenbui kruisten zij plotseling door elkaar heen en waren wij den tel kwijt. Ofschoon het reeds eenigen tijd geleden is, vond ik het toch belangrijk genoeg, om het nu nog te melden. In den nazomer zag ik hier op de slikken regelmatig een groep van 7 lepelaars.

Rozenburg.

P. W. HOUTEN.

¹⁾ Veel met bliksemlicht.

De zang van den Meerkol.

Dezer dagen werd ik nog eens herinnerd aan een waarneming van een paar jaren terug. Ik hoorde een vreemd vogelgeluid of liever een aaneenschakeling van vreemde geluiden.

»Gezang« is misschien een wel wat al te euphemistisch woord voor wat ik hoorde. O zeker, een enkele, niet al te onmuzikale toon, soms zelfs wel een kleine serie dezer tonen, was duidelijk waar te nemen, maar toch werd het niet zeer stijlvolle liedje (het was maar o zoo zacht en bescheiden), te vaak onderbroken door kraak-, kras- en krijschgeluiden, om het, zelfs met de noodige dosis »goeden wil«, ook maar een oogenblik mooi, laat staan schoon, te kunnen vinden.

Enfin, het deed me nog het meest aan spreuwen-geplauder (dat is geloof ik het Deutsche woord ervoor, en 't juiste Hollandsche, klanknabootsende woord wil me niet direct te binnen schieten) denken.

Hoe poover het geluid ook was, toch bezorgde het mij een versnelde harte-klop van prettige emotie. Dat herinner ik mij nog goed, en ik heb er later nog dikwijls om moeten lachen. Ik was namelijk vast overtuigd, dat me, in ornithologischen zin, een buitenkansje was te beurt gevallen. Ik was onmiddellijk klaar met m'n diagnose. De vogel, dien ik hoorde, moest de beflijster of de koperwiek zijn. Tertium non datur. Want dit moesten wel de »schmatzende, zwitschernde, schirkende, plauderende, schäkernde, unreine Töne« zijn, waarmede, volgens de boeken, zoowel koperwiek als beflijster, hun zang onderbreken. En toen ik nu, voorzichtig, en lichtelijk nerveus ook wel (want, nietwaar, torqnata of pilaris zingende aan te treffen, achter in Mei, dat gaf goede hoop bij eenig zoeken een altijd toch nog min of meer zeldzaam broedgeval te kunnen constateren), naderbij was geslopen, vloog er opeens een groote, rossige vogel met een witten snuit weg. Een rauwe, schelle krijsch scheurde tegelijk de lucht. »Een meerkol«, zuchtte ik, en weg waren de illusies van koperwiek of beflijster.

Toch deed deze waarneming me veel genoegen, want zij bevestigde de uwe van voor eenige jaren, n.l. dat de meerkol een niet geheel onverdienstelijk zanger zou zijn.

Drie jaar geleden had ik deze mededeeling al willen doen, maar dan komt er soms wat anders tusschen en blijft het in de pen, en dan dringt zich de gedachte op: een ander zal nog wel eens een gelijke waarneming doen en vermelden en dan is het altijd nog tijd er mee voor den dag te komen.

Nu is de ander gekomen, wel geen Hollander, maar een Duitscher. Twee tegelijk zelfs. In het in dit jaar verschenen »Jahrbuch der Vogelkunde«, geredigeerd door *Dr. Kurt Flocierke*, vind ik op pag. 65 vermeld: »Der Eichelhäher kopierte nach *Koller (T.)* Amsel, Drossel und Gimpel, nach *Hesse (J. O.)* den Waldkanz.«

Het zal de lezers wellicht genoegen doen, dit te lezen en daarom wilde ik het even melden.

Amsterdam.

J. L. F. DE MEYERE.

Kruisbekken.

Van de kruisbekken weet ik weer een paar aardige en goede dingen. Op de Deutsche Waddeneilanden hebben ze opruiming gehouden onder de insecten, die 't helmgras belagen en beknagen, en op Terschelling hebben ze de luis uit de tuinboonen gehaald. Ze waren in dat nuttige werk zoo verdiept, dat men ze bijna kon grijpen.

Ook hebben ze afwisseling gebracht in 't leven van de loodsen, die in het Vliegat op den uitleggers huizen. Die hebben er gevangen en in kooien gezet, maar de beesten knepen behoorlijk de tralies kapot en gingen er van door.

Hier in Bloemendaal heb ik er gesnapt, die op den grond bezig waren, sparappels uit te pluizen, ook alweer met zoo veel vlijt en inspanning, dat ik er vlak bij kon komen. Ze hielden met één poot den kegel vast en trachtten met den snavel de schubben geheel los te maken. Dat lukte ook wel, maar door het rukken en trekken ging de kegel rollen en zoo marcheerde de vogel dan steeds achteruit net als een touwslager. De afgebeten kegelschubben wezen den weg aan, die reeds was afgelegd. Een heel bijzonder spoor in 't sparrebosch: een slingerlijn van groene of bruine kegelschubben, een half afgeklunfde kegel aan 't eind, het werk van de wakkere kruisbekken.

T.

Gevraagd.

Wie kan mij helpen aan een paar japansche walsmuizen en tegen welke prijs?

Schoten.

K. C. SCHALKERS,
Julianastraat 8.